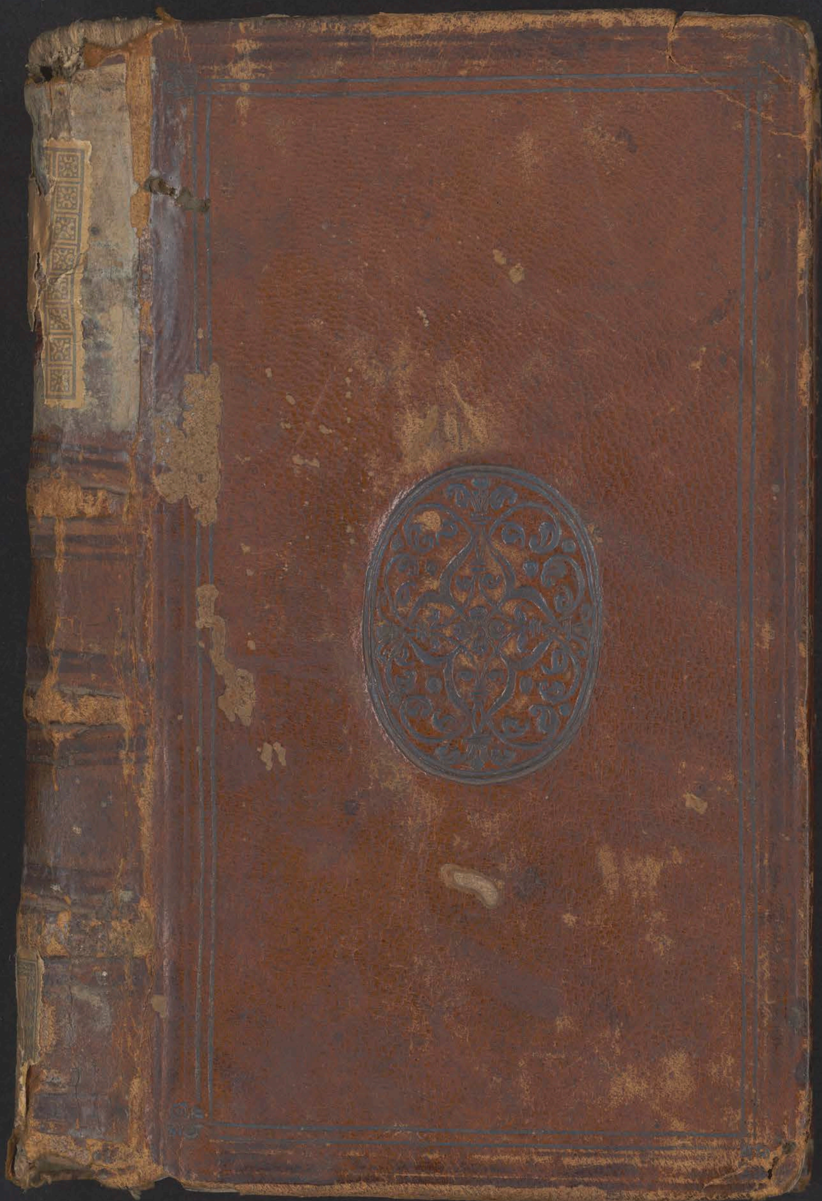
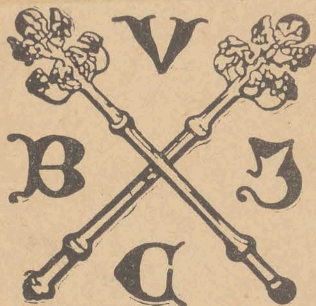

Constat florenis 1½ · M · Ab · 1614

COLBII NEVSCHLOSIANI LAVDES.

IN QVIBVS COLBII, SIVE MAZZÆ CIRCVMSTANTIÆ OMNES ACCVRATISSIME DESCRIBVNTVR,

ET

Lectores ad Cachinnationes sforzantur, & coguntur.

M. D. C. VII.
Apud Bartholomæũ Bollam Bergamascum.

Ad omnes galant'homines, siue sint supremæ, siue mediocris, siue minoris conditionis.

REgulariter omnes galant' homines qui per varias nationes peregrinantur, quærere solent diuersas vias se ralegrandi, vt dismenticare possint fastidium itineris, pluuiarum, frigoris, caloris, niuium, tonitruum, tempestarum, incommoditatum ciborum, lectorum & aliorum, in hostariis, item superbiarũ habitantium contra extraneos, & hoc quidem secundum meum iudicium, sauiamente, ne per troppa melancholia in morbos incidant, & sic de foco in padellam, vt dicit prouerbium, cadant, atque tandem miseri fora de la patria moriantur. Inde natæ sunt illæ peregrinantium consuetudines, vt qui primò in Castellum vel ciuitatem aliquam venit, dicat, det, aut faciat aliquid quod alegrezzã & contentamentum parturiat. Basilenses mercato-

res habent Francforti propriam, ſed magnificam domum, teſtis ſum oculatus, in qua qui vult eſſe habitator, oportet vt la prima volta nigredine tingi faciem patiatur, & poſtea de ſcalis præcipitatur, parum curantes ſe ſi rumpera il collo, o, no, ò bella corteſia: ſed melius eſt vt multi rideant, & vnus patiatur, quã vt vnus rideat, & multi patiantur. In territorio Comitatus, Kazzenlenbogen, ſub iurisdictione Sereniſſimi Landgrauij Mauritij eſt locus quidam prope Rhenum, vbi qui primo aduenit, debet induere collare ferreum; quod muro affixum eſt, Nos Bergamaſchi berlinam vocamus. Mentre ille ibi ſtat. Compagni ridentes & ſaltantes aquam ſuper ipſum fundunt. Qui nunquam fuit Fridrichbulij oportet vt ſtultum quendam de ligno factum baſet. Qui Siuecingham primùm venit, oportet vt tirari ſe patiatur, per buſum porta Cellariæ, atque iterum retirari, non ſine Culaminis Concuſione magna, aliquando etiam excuſſione. Qui primò venit Verſoiam: oportet vt cum ancilla culinaria circa puteum qui eſt in corte danzzet, & danzando patiatur ſe aqua bagnari. Sic ſcholares qui ad publicas Academias primò veniunt, debent deponere cornua, quam depoſitionem in Italia ſpupilamentum vocant, Poſſem de multis talibus V-

ſanzi

ſanzis trattare, ſed nullam vidi, quæ riſum plus moueat, quam illam Neuſchloſianã. Vadant à ſpaſſo omnes hiſtriones & mimi, ſiue farcinarum giocatores, quamuis ridiculoſiſſimi. Iſtud ſupra paſſat omnes Comœdias, vt videbitis ex deſcriptione mea poetica, quã vobis dedico & inſcribo, conqueſta conditione, vt ſi, inter legendum, feci vos ridere. Poſt lectionem faciatis per medium liberalitatis, & magnificentiæ veſtræ me ſaltare. Secundùm illud antiquum, ſi vobis placui, plauſum date, at ego dico, ſi vobis placui, tallerum date. Nihil præſcribẽdo illis qui plus dare volent. Secũdùm cuiuſque ſtatũ & cõditionem, imo ſecundùm cuiuſque burſam. Hoc dico tantùm in modum auiſationis, non commandationis. Valete & attendite vt viuatis, ſemper quantum fieri poteſt allegri. Melancolia eſt mater deſperationis, deſperatio mater Monachi, Monachus pater Artigleriæ, Artigleria mater Calamitatis, Calamitas mater Exitij, Exitium pater Ruinæ, & poi me ricomando.

Iterum Valete & ricordateui
Del voſtro

Bergamaſco Succeſſor Merlini
Coccaj.

COLBII NEVSCHLOSIANI LAVDES.

In quibus Colbij seu Mazzæ circunstantiæ omnes accuratissimè describuntur, & Lectores ad cachinnationes sforzantur & coguntur.

Res mirabilis, & numquam Visa: Composta à Bartholomæo Bolla Bergamasco Viro ad risum nato.

Accessit carmen stupendum in laudem Vrbis Venetiæ.

OPVS *agredior valde difficultosum*
Quod nimis mihi futurum laboriosum,
Neuschlosiani Colbij laudes cantare
Et eius mysteria enarrare.
Adeste vos Parmesani & Macarones
Et vestro odore siatis mihi patrones
Vt hoc possim recte comminciare,
Et ad finem optatum pertirare.

Tu quoque Bacche qui das lætitiam,
Pelle à me omnem tristitiam
Quæ me sæpe solet ob paupertatem
Cacciare in magnam misertatem
Vt quæ canto omnibus sint grata
Et ralegrarem Rheni amœna prata,
Castellum quoddam est in Palatinatu
Quo pulchrius vix vidi in alio Ducatu,
Medijs in siluis est situatum
A cingialibus & ceruis sæpe visitatum,
Circum sunt ambulationes amœnæ
Quæ faciunt spaciantibus magnum bene.
Ibi iuuenes mixti cum puellis
Loquuntur de rebus alegris & bellis.
Castellum ipsum est bene ædificatum.
Fossa & muris circundatum,
Ad hunc locum solet venire Serenissimus
Elector & Dux eminentissimus.
In æstate tempore venationum
Et aliarum alegrationum,
Melancholia hinc relegatur
Et in infernum subitò mandatur.
Hic qui vult esse singularis
Et ex Platonibus raris,
In fossam & fangum proiicitur
Et totus puzzolentus retrahitur:
Oportet se accommodare
Qui vult Neuschlossi habitare.

In

In isto loco est Vsanza:
    De qua non possum ridere à bastanza
Hanc cum primo spectaui
    De troppo rider quasi crepaui,
Vt nunquam desit ridendi materia
    Quia hic non currant seria.
Qui primo huc venit peregrinus.
    Etiam si esset Cæsar Maximinus,
Oportet colbum seu mazzam grandissimam
    Et non omnibus portabilissimam
Ex quodam certo loco tirare
    Et supra spallas circa castellum portare.
Postea ad ipsum locum ritornare
    Et colbum ad quendam choidum atacc are.
In præsentia Serenissimi illustrissimorum
    Ft aliorum nobilium virorum.
Sed quando vult ad clauum appropinquare
    Et colbum illum magnum attaccare,
Circum circa stat caterua sociorum
    Cum mastellis aquarum præparatorum,
Vt in almanacco solet pingi aquarius
    Supra in fenestra stat quidam nefarius.
Effundens tanquam super rotam molini
    Vas magnum aquæ, non Vini,
Cæteri socÿ se citò auanzant,
    Et super patientem cum aqua se sbalzant
Nunquam ne vidisti Rhenum de alto cascantem
    Et cum furia in loca bassa se præcipitantem

Tale quid posses hîc videre.
Sed qui spectant non possunt risum tenere,
Immò coguntur adeo cachinnare
Vt si non velint ob nimium risum crepare
Conuenit illis citò se retirare,
Et alibi aliquantum reposare.
Expertus sum hoc diluuium tremendum
Nihil autem est magis horrendum,
Et quod sit patienti magis molestum
Quam quoddam foramen funestum,
In quo stat quidam cum seruitiali
Siringa, clistere vel re tali
Et per fistulam mittit aquam in oculos,
Mallem certè ebibere magnos poculos
In oculos dico, in os & vultum
Quod facit in capite magnum tumultum,
Et reddit à la fin hominem stultum
Ita vt irascatur valdè multum.
Ego certè putabam me esse suffocatum.
Nec pro vita dedissem vnum ducatum.
Ideo coactus sum ter me retirare
Vt tantum possem vn poco anhelare
Abstersi tandem oculorum cæcitatem
Ibi sensi aliquam animi vilitatem
Vt vix ardirem ad Clauum redire
Sed contra voglia coegerunt me ire,
Ibi rursum diluuium experimentaui
Et ferè in caligas cacaui,

Sed

Sed bona fortuna me aiutauit
Et manus mea tandem Colbum attacauit
Hoc nisi subitò fecißem
Per sancta Magdalena credo mortuus fuissem.
Nam socij omnes qui mihi astabant
Aliam aquam ex fonte proximo præparabant,
Euasi tandem bene bene aquatus
Anhelitu & oculis valde debilitatus,
Nihilominus saltitabam præ nimia alegreZZa
Postea in cameram curri cum magna præstezZa
Relinquens totam compagniam adeo cachinnare
Vt ventrem stringerent qui volebant crepare,
Et spoliata toga longa cocchieri
Pro qua dederam sextam partem Talleri
Camisam & Vestes meas præsto resumpsi
Et in manus poculum vini sumsi
Quod in vn tratto epotaui
Et postea ad cumpagniam retormaui
Quam adhuc reperi ridentem
Immo præ nimio risu flentem.
Venimus postea ad mensam
In qua ego bibi amforam immensam
Hanc dicebant esse costumanZam
Post aquam illam vino implere panZam
Sed hoc factum attribuo mihi honori
Quia tale quid dicit factum Imperatori,
Et aliis Principibus Illustrißimis
Comitibus, & Baronibus Generosißimis,

Nobilibus

Nobilibus & Doctoribus præcipuissimis
Cum aliis iuuenibus garbatissimis
Qui hanc vsanzam non dedignarunt
Sed nomina sua in libro signarunt,
Vt ego etiam bene obseruaui
Postquam magnum illum Vilcum epoculaui.
Aque hæc colbij est historia.
Quam semper narrabo cum magna gloria,
Precor nostro Serenissimo
Et comitatui Illustrissimo
Vitam longam, felicem & beatam
Vt possimus Colbij vsanzam gratam
Sæpe celebrare cum lætitia,
Et mandar à spasso la tristitia
Atque hîc cum magno inchino
Bibam de alegrezza vn becchier de Vino.

Cantaui.

Carmen extemporale in laudem Almæ VENETIÆ vrbis maximæ, & Senza pari.

MAgnam ego Venetiam vellem laudare
Sed afé nescio vnde cominciare.
Nam est vrbs nobilissima
Et ab omni canto perfectissima.
Si consideres vbi & quomodo sit sita
Nihil admirabilius per mea vita.
Iacet, quis crederet in ipso mari
Et in se nihil non continet rari.
Si vellem recensere monasteria,
Turres, palatia, & alia mysteria
piazzas, pontes, canales, & hospitalia,
Parochias, organa, ortos, & quæ sunt talia,
Vt statuas, thesaurum & sacras stolas
Buccentorum accademiam & scholas
Toto anno non possem finire
Etiam si per postam vellem ire,
Sed si postea intrarem in senatum
Lectorem sinerem marauigliatum.

Vbi non sunt simplices doctores
Sed omnes Reges & Imperatores:
Vadat illa magna Roma cubatum
Quæ nunquam habuit talem Senatum
Roma ad respectum dequesta Signoria
Erat vna vera caionaria,
Restaret vt aliquid de puellis Venitianis
Par larem matronis & cortesanis,
Quæ solent cor ex calcis tirare
Et iuuenes nimio amore infuriare.
Sed quod dixi satis bastabit
Si non & hoc mea musa dabit,
Venetia est vrbs celebratissima
Totius vrbis imperio dignissima,
Norma iustitiæ, regula morum,
In summa miraculum miraculorum.

Cantaui.

Et viua Sancto Marco per Mare & par terra.

Bartolomæus Bolla, dictus

Il Bergamasco.

Successor Merlini Coccaij.

